

SLOVENSKA PERIODIKA O STAROSTI

HOSPIC

Glasilo Slovenskega društva hospic, Ljubljana, ISSN 1408-5925

Hospic je nevladna, neprofitna humanitarna organizacija za oskrbo in spremljanje hudo bolnih ljudi z napredujočo kronično boleznijo v zaključni fazi in njihovih svojcev, slednjih tudi v procesu žalovanja; njena predstavitev in podatki so na spletni strani <http://drustvo-hospic.si>. Slovensko društvo Hospic, ki je bilo ustanovljeno leta 1995, sodi v sodobno gibanje za humano in sočutno oskrbo ljudi v zadnjih stadijih neozdravljivih bolezni na način, da jim pri tem omogoči čimbolj polno življenje, tudi ko se le to izteka. Nudi oporo svojcem pri soočanju z grozečo izgubo, pomaga v pripravi na slovo in spremlja žalujoče odrasle, otroke in mladostnike po izgubi bližnje osebe.

Slovensko društvo hospic izvaja številne programe, med drugimi spremljanje na domu, žalovanje odraslih, prostovoljstvo, hiša hospica, žalovanje otrok in mladostnikov in program detabuizacije smrti. Za vse programe je značilen celosten pristop, ki v prvi vrsti odgovarja potrebam umirajočega človeka, v nadaljevanju pa tudi potrebam njegovih svojcev. Eden izmed bolj odmevnih programov je hiša hospica. Svoja vrata je odprla decembra 2010. Namenjena je odraslim ljudem s kronično neozdravljivo boleznijo v zaključni fazi, kjer so deležni 24-urne celostne oskrbe. V njej delajo zaposleni in prostovoljci, ki zmorejo biti in ostati do konca z vsakim človekom. To so ljudje, ki zmorejo ob ugašanju življenja drugega človeka stopiti v stik z lastno minljivostjo in jo sprejeti. Celostna oskrba in bivanje sta za uporabnike brezplačna.

Bistveni program hospica je ozaveščanje javnosti o minljivosti, humanizaciji umiranja doma

in v ustanovah ter o pomenu žalovanja. Smrt je naravni element vsega živega, z njeno detabuizacijo v sodobni družbi vzpostavljajo ustreznejši odnos do umiranja in žalovanja. Ozaveščajo v javnih občilih, v ta namen organizirajo tudi številna izobraževanja za široko javnost, za mlade in za strokovno javnost ter izdajajo knjige s tega področja. Od leta 1996 pa izdajajo tudi glasilo Hospic, ki je za člane društva brezplačno. To je strokovna in laična revija za področje dejavnosti hospica. Izide tri do štirikrat letno.

V tem prikazu bomo prelistali štiri letnike revije, ki so izšli od leta 2009 do leta 2013. Ustavili se bomo le pri nekaterih številkah posameznih letnikov, da dobimo vtis o tem, kaj glasilo ponuja in s čim lahko obogati vsakogar, ki dela na področju staranja in sožitja med generacijami. Preglejmo najprej kazalo. V njem najdemo naslednje rubrike: *Uvodnik, Pogovor, S knjižnih polic oziroma Priporočamo v branje, Poezijo, Iz dnevnika prostovoljca, Iz zdravniške prakse, Iz prakse hospica, Obvestila, Zahvale, Napovednik* ... Vsaka številka obravnava določeno temo, ki je nakazana že na naslovnici, v reviji jo podrobneje obravnavajo posamezni članki, dotaknejo se je tudi v rubriki Pogovor.

Ustavimo se pri drugi številki letnika 14 (2009), v kateri je bilo govora o človeku in žalovanju. Tomaž Leben je v Uvodniku zapisal, da *smisla smrti bližnjega nikoli zlahka ne doumemo. Najbrž bi bilo tudi nesmiselno poskušati, verjamem pa, da žalovanje ima svoj smisel – da se sčasoma sprijaznimo, da se nam je zgodilo, in predvsem, da spet zaživimo*. Sledita 2 članka o žalovanju in bolezenskem žalovanju, ki nam dajeta vpogled v to, kdaj se prvo zlije v drugega in kdaj je potrebna strokovna pomoč. Dunja Ribič Debelič, avtorica prvega članka, opozarja, da *žalovanje ne pelje naravnost k določenemu cilju. Pomembno je,*

da damo žalosti dovolj časa. V uspelem procesu žalovanja se ljudje naučijo ljubiti dragocenosti, ki kljub vsej omejitvi prinašajo življenje. Marjetka Vrhunc-Mulej je prevedla besedilo neznanega avtorja z zelo pomenljivim naslovom *Blagor žalovanja*. Tu je zapisano, da je ena čudovitih stvari, ki nas jo nauči žalovanje, spoznanje, kako pomembno je proslavljati, kako pomembno je shajati, kako pomembno je skupaj delati ali živeti. Skoraj na koncu te številke je na dnu strani, v sivem okvirčku, zapisan citat Stephena Levina, ki pravi: *Začnemo se sprijaznjevati s svojo žalostjo, in to nas opomni, da smo za dolgo časa – zaklenjeni v lastno malo kletko – pozabili segati skozi rešetke in bili komaj sposobni navezati stik z drugimi ... In ko to spoznamo, se osvobodimo.*

Iz letnika 15, ki je izhajal leta 2010 bomo odprli četrto številko, ki je govorila o oskrbi v duhu hospica. V začetku glasila prostovoljka Marija Cehner razmišlja o hospicu v vsaki hiši. To ne pomeni, da bo hospic v vsaki hiši fizično prisoten, ampak, da bodo ljudje uspevali v detabuizaciji smrti in žalovanja. Člani društva si želijo, da bi se prisotnost hospica čutila tako v mestih kot na podeželju. Na dnu 23. strani je v sivem okvirčku v dveh stavkih na jasen način obrazloženo poslanstvo hospica. *V hospicu prisluhnemo bolniku in postanemo njegov glas ob odločitvah o zdravljenju, pravici do obveščenosti bolnika in svojcev ter bolnikovem sodelovanju pri načrtovanju in izvajanju zdravljenja in zdravstvene nege. Spoštujemo njegovo zasebnost in dostojanstvo, ga v tem smislu podpremo in tako omogočimo partnerski odnos bolnika in njegovih strokovnih spremljevalcev.*

V 16. letniku revije Hospic bomo prelistali 3. številko, katere podnaslov se glasi *Živeti trenutke*. Spremljanje umirajočih in stik z minljivostjo nas poleg bridkosti in žalosti uči živeti. Biti prisoten tukaj in zdaj, živeti za ta trenutek. Miha Zimšek v prispevku *Potovanje v prisotnost* pove, da se zelo nenavadno sliši, ko kdo pravi 'potovati v sedanji trenutek', oziroma da se je potrebno potruditi za

prisotnost trenutka ... V tem stanju ne skrbite o prihodnosti in ne razmišljate o preteklosti. Ko živite v prisotnosti, živite tam, kjer se življenje zares dogaja. Sliši se preprosto, pa vendar je veliko težje, kot se zdi na prvi pogled. Avtor članka pravi, da to zavedanje človeku naloži vso odgovornost njegovega stanja, njegovega življenja in trpljenja. Prav zato je težko doživeti trenutek polne prisotnosti, popolnega zavedanja. Na koncu besedila je zapisana kratka pesem o prisotnosti: *Prisotnost je brezpogojna ljubezen, ki vas hrani in ohrani, tudi ko stojite v temi, sami. V njej ne potrebujete pomoči, v njej ne potrebujete stvari, tu je neskončen prostor za vse ljudi.*

Prva številka letnika 2012 govori o tem, da je vsako slovo mala smrt. Med tremi citati iz Radia Ognjišče eden pravi, da izgubljanje ni samo zale-tavanje v gluho steno. *Ljudje smo ljudje zato, ker imamo onstran. Onstran izgube, onstran krize, stiske. Vse to je prehod. Umetnost je, če se zavemo prehoda in izgube ne doživljamo kot zid, pred katerim smo nemočni in skozi katerega ni prehoda.* Osnovna izkušnja hospica je, da nas spremljanje umirajočih uči živeti. Tako izgubljanje ni samo zale-tavanje v steno, ampak šola izpuščanja, do-zorevanje, stik s sabo in z življenjem.

Prva številka 17. – to je letošnjega letnika je posvečena hospicu doma in po svetu. Govori o hospicu v Ameriki, v deželi, ki odstira tabuje, in o hospicu v Evropi. Podrobno so predstavljeni programi hospica in hospic v Sloveniji. Anica Kottnik, urednica glasila, v Uvodniku pove, da hospic v slovenskem prostoru ni več neznanka. *Nastopa obdobje zrelosti, doraslosti, polne odgovornosti. Vzgoja se zaključuje, nastopi drugačna skrb, skrb za življenje, preživetje, usmerjenost v prihodnost.*

Ob tej uredničini ugotovitvi tudi mi želimo društvu in reviji, da bo ohranili pogum in voljo za nadaljnje bitke z državnimi mlini pri financiranju hiše hospica v Ljubljani, saj bijejo to bitko za človeka in njegovo dostojanstvo, za dostojan-stveno umiranje vsakega od nas.

Tina Lipar